

Phát biểu của đồng chí Phạm Quang Nghị - Ủy viên Bộ Chính trị, Bí thư Thành ủy Hà Nội, tại Hội nghị tổng kết năm học 2010 – 2011 và triển khai nhiệm vụ năm học 2011 – 2012 của Đại học Quốc gia Hà Nội

(Hà Nội, 09/8/2011)

Mong muốn được tới thăm và làm việc với Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) từ lâu, nhưng đến hôm nay tôi mới có dịp tới dự Hội nghị tổng kết năm học 2010 – 2011 và triển khai phương hướng, kế hoạch năm học tới của ĐHQGHN. Đây là một cơ hội hết sức vinh dự và cảm động đối với cá nhân tôi, một sinh viên cũ của Trường Đại học Tổng hợp, niên khóa 1967 – 1970; là dịp tôi được gặp những người thầy, người bạn; được cảm ơn và chúc mừng những thành tựu trong chặng đường 18 năm xây dựng và phát triển, đặc biệt là những kết quả đáng tự hào trong đào tạo, nghiên cứu khoa học và phục vụ xã hội trong năm học vừa qua của ĐHQGHN. Lời đầu tiên, xin chúc các đồng chí lãnh đạo, các thầy, cô giáo cùng toàn thể cán bộ, nhân viên, học sinh, sinh viên ĐHQGHN nhiều sức khỏe, đoàn kết và quyết tâm, phấn đấu đạt được nhiều thành tích to lớn hơn nữa trong thời gian tới.

Trong số hơn 200 trường đại học và cao đẳng trên địa bàn Thủ đô, ĐHQGHN là trung tâm đào tạo và nghiên cứu khoa học lớn nhất, có vị thế và vị trí quan trọng nhất. Đây là một ngôi trường được kế thừa truyền thống rất đáng tự hào của một trường ĐH lớn và có uy tín vào bậc nhất của Thủ đô. ĐHQGHN cũng là nơi tập trung đông đảo nhất các đội ngũ nhà giáo – nhà khoa học có trình độ cao thuộc các nhóm ngành khoa học cơ bản, khoa học ứng dụng và công nghệ của các lĩnh vực KHTN, KH&NV. Việc thành lập và phát triển ĐHQGHN thành một trung tâm đào tạo và nghiên cứu khoa học đa ngành, đa lĩnh vực đạt chất lượng cao, có sứ mệnh tiên phong, làm nòng cốt cho sự nghiệp đổi mới giáo dục đại học, sau đại học và tạo những bước phát triển đột phá trong chiến lược khoa học công nghệ quốc gia là một quyết định mang tầm chiến lược của Trung ương Đảng và Chính phủ, đồng thời cũng là sự trao gửi niềm tin và trách nhiệm hết sức to lớn và nặng nề đối với ĐHQGHN.

Dưới ánh sáng của Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XI và Đại hội Đảng bộ Thành phố Hà Nội lần thứ XV, đặc biệt là, với yêu cầu của sự nghiệp CNH, HĐH đất nước; của nhiệm vụ đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế, xã hội, đảm bảo quốc phòng, an ninh trong tình hình mới và yêu cầu của quá trình hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng ..., chúng ta càng thấy chủ trương nói trên là hết sức sáng suốt và có ý nghĩa quan trọng.

Nhận rõ vị trí, tầm quan trọng của giáo dục, đào tạo, Đảng ta, nhân dân ta luôn dành cho nhiệm vụ đặc biệt quan trọng này sự quan tâm, ưu tiên to lớn. Văn kiện Đại hội XI của Đảng khẳng định: Cần phải “*Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo*”. Trong đó, “*Thực hiện đồng bộ các giải pháp phát triển và nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo. Đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp dạy và học, phương pháp thi, kiểm tra theo hướng hiện đại; nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện, đặc biệt coi trọng giáo dục lý tưởng, giáo dục truyền thống lịch sử cách mạng, đạo đức, lối sống, năng lực sáng tạo, kỹ năng thực hành, tác phong công nghiệp, ý thức trách nhiệm xã hội. Xây dựng đội ngũ giáo viên đủ về số lượng, đáp ứng yêu cầu về chất lượng. Đề cao trách nhiệm của gia đình và xã hội phối hợp chặt chẽ với nhà trường trong giáo dục thế hệ trẻ. Tiếp tục phát triển và nâng cấp cơ sở vật chất – kỹ thuật cho các cơ sở giáo dục, đào tạo. Đầu tư hợp lý, có hiệu quả xây dựng một số cơ sở giáo dục, đào tạo đạt trình độ quốc tế*”.

Nghị quyết Đại hội lần thứ XI của Đảng đặc biệt nhấn mạnh yêu cầu: *“Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, đặc biệt là đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý giỏi; đội ngũ cán bộ khoa học, công nghệ, văn hóa đầu đàn; đội ngũ doanh nhân và lao động lành nghề... Tiếp tục đổi mới cơ chế quản lý giáo dục, đào tạo trên tinh thần tăng cường tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của các cơ sở giáo dục, đào tạo... Hoàn thiện cơ chế chính sách xã hội giáo dục, đào tạo trên cả ba phương diện: động viên các nguồn lực trong xã hội; phát huy vai trò giám sát của cộng đồng; khuyến khích các hoạt động khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập, tạo điều kiện để người dân được học tập suốt đời. Nâng cao hiệu quả hợp tác quốc tế trong giáo dục, đào tạo”*.

Dưới ánh sáng của những tư tưởng ấy, nhân dịp về dự Hội nghị triển khai nhiệm vụ năm học 2011-2012 của ĐHQGHN, tôi muốn trao đổi với các đồng chí một số nội dung sau:

Trước hết, tất cả chúng ta cần phải làm việc nhiều hơn nữa để ĐHQGHN thực sự là cơ sở đào tạo và nghiên cứu khoa học hàng đầu của đất nước, có trách nhiệm tham gia giải quyết các vấn đề mang tầm vóc quốc gia và thời đại.

Sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc ta hiện nay, đặc biệt là sự nghiệp pháp triển kinh tế, xã hội trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, dư chấn tác động đa chiều của các quá trình toàn cầu hóa, biến đổi khí hậu và của quá trình hợp tác, cạnh tranh ngày càng gay gắt trong khu vực và trên thế giới đang đặt ra những cơ hội lớn, đồng thời là cả những nguy cơ, thách thức vô cùng gay gắt không chỉ đối với chúng ta mà với tất cả các nước. Tình hình trên đặt ra đòi hỏi khách quan và cấp bách, đường lối của Đảng, chiến lược và chính sách phát triển kinh tế, xã hội của đất nước cần phải dựa trên những giải pháp tối ưu. Đây là đòi hỏi khách quan của hoạt động lãnh đạo, quản lý trong kỷ nguyên kinh tế tri thức.

Với lợi thế là một cơ sở đào tạo và nghiên cứu đa ngành, đa lĩnh vực có đội ngũ cán bộ giảng dạy và nghiên cứu đông đảo và trình độ chuyên môn cao, trong những năm qua ĐHQGHN đã tích cực tham gia có hiệu quả vào việc góp phần giải quyết những vấn đề quan trọng của đất nước. Một số công trình nghiên cứu của ĐHQGHN đã tham gia trực tiếp vào xây dựng cương lĩnh, đường lối, chủ trương và chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Có những công trình đã đóng góp có hiệu quả vào nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền lãnh thổ (như các nghiên cứu về Nam Bộ, Tây Nguyên, biển đảo vv...), xây dựng chiến lược phát triển bền vững quốc gia và những giải pháp tổng hợp về kinh tế, xã hội, văn hóa, môi trường và công nghệ...

Đó là những đóng góp rất có ý nghĩa của ĐHQGHN, nhưng với yêu cầu ngày càng cao và phong phú của xã hội, với vị thế và tiềm lực to lớn của ĐHQGHN, những thành tựu và những đóng góp đó thật sự chưa tương xứng so với đòi hỏi và tiềm lực khoa học của ĐHQGHN. Trong thời gian tới, ĐHQGHN cần phải chủ động, tích cực hơn nữa, vào cuộc mạnh mẽ với hiệu quả to lớn và thiết thực hơn nữa trong việc tham gia giải quyết các vấn đề đang đặt ra hết sức cấp bách, như vấn đề ứng phó với biến đổi khí hậu, vấn đề môi trường, an sinh xã hội và vấn đề phát triển bền vững trên phạm vi cả nước và ở một số vùng đặc thù (vùng Tây Bắc, Nam Bộ, Tây Nguyên, vùng duyên hải, các vùng đô thị trọng điểm, trong đó có Thủ đô Hà Nội). Đảng, Nhà nước tin tưởng, ủng hộ và luôn dành cho ĐHQGHN những ưu tiên về cơ chế và đầu tư các nguồn lực, nhưng cũng đòi hỏi ĐHQGHN phải vươn lên xứng đáng hơn nữa với vị thế và sứ mệnh của mình. Tôi đề nghị lãnh đạo và toàn thể cán bộ, sinh viên ĐHQGHN quan tâm quán triệt sâu sắc vấn đề này. ĐHQGHN cần chủ động đề xuất với Trung ương Đảng, Chính phủ và tổ chức triển khai tốt những chương trình lớn, có tính khả thi cao để phát huy tốt hơn lợi thế của mình, góp phần tham gia giải quyết có hiệu quả

các vấn đề quốc kế, dân sinh, như đề xuất một số chương trình khoa học công nghệ trọng điểm, chương trình đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ các mục tiêu phát triển trọng điểm của cả nước và ở một số vùng trọng điểm. Bên cạnh đó, ĐHQGHN phải phấn đấu nâng cao chất lượng trong lĩnh vực tư vấn chính sách cho Đảng và Nhà nước; nghiên cứu, đề xuất những cơ chế, chính sách, giải pháp nhằm giải quyết những vấn đề quan trọng, nóng bỏng về kinh tế, xã hội, môi trường, văn hóa, v.v...đồng thời là một đầu mối giao lưu quốc tế của cả nước về khoa học, công nghệ và văn hóa. Bằng những đóng góp đó để chúng ta tiếp tục khẳng định vị trí, vai trò và uy tín của ĐHQGHN.

Vấn đề thứ hai tôi muốn trao đổi là: *ĐHQGHN cần chủ động tham gia một cách sâu rộng và có những đóng góp thiết thực hơn nữa vào quá trình phát triển kinh tế, xã hội, văn hóa của Thủ đô.*

Trong nhiều năm qua, đặc biệt là trong năm 2010, ĐHQGHN đã có những đóng góp đáng kể vào sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội của Thủ đô. Đóng góp quan trọng nhất là đã liên tục đào tạo và cung cấp cho Hà Nội nguồn nhân lực đông đảo về số lượng, phong phú về ngành nghề và có chất lượng cao. Nhiều sinh viên của ĐHQGHN hiện đang giữ những vị trí quan trọng trong các tổ chức kinh tế, xã hội và văn hóa của Thủ đô, trong đó có những người đang giữ những cương vị lãnh đạo chủ chốt trong thành phố. Bên cạnh đóng góp về đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, ĐHQGHN đóng góp nhiều công trình khoa học, tham gia giải quyết nhiều vấn đề quan trọng đặt ra trong quá trình phát triển của Hà Nội, như các vấn đề về công nghệ, môi trường, phát triển bền vững, v.v... Đặc biệt nổi bật là các nghiên cứu về lịch sử, văn hóa, xã hội và kinh tế của Thủ đô. Trong dịp Đại lễ kỷ niệm 1000 năm Thăng Long - Hà Nội vừa qua, những nghiên cứu của ĐHQGHN đã góp phần quan trọng để khu di tích trung tâm Hoàng thành Thăng Long được công nhận là di sản văn hóa thế giới; đã đóng góp vai trò nòng cốt trong tổ chức triển khai thành công chương trình Khoa học công nghệ KX09 nghiên cứu toàn diện về lịch sử, văn hóa, chính trị của Thủ đô, biên tập và xuất bản từ sách Thăng Long – Hà Nội nghìn năm văn hiến. Đặc biệt, ĐHQGHN đã phối hợp với UBND Hà Nội tổ chức thành công hội thảo quốc tế “Phát triển bền vững Thủ đô Hà Nội – thành phố văn hiến, anh hùng, vì hòa bình”. Thành công của Hội thảo được lãnh đạo, nhân dân Hà Nội, giới khoa học và bạn bè quốc tế đánh giá cao.

Trên cơ sở mối quan hệ khăng khít và sự hợp tác có hiệu quả từ trước đến nay giữa thành phố Hà Nội và ĐHQGHN, lãnh đạo Thành phố đề nghị ĐHQGHN giữ vai trò đầu mối cho sự hợp tác và phối hợp giữa Hà Nội với các cơ sở nghiên cứu và đào tạo đại học trên địa bàn thành phố; đề nghị ĐHQGHN xây dựng một kế hoạch với những cơ chế, giải pháp khả thi nhất để thu hút và tổ chức cho các trường, viện tham gia có hiệu quả và thiết thực vào sự nghiệp phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội của Thủ đô, đặc biệt là hai vấn đề: đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao và nghiên cứu, cung cấp cơ sở, luận cứ khoa học, đề xuất các mô hình, giải pháp, công nghệ phù hợp, nhằm khai thác, sử dụng tối ưu các lợi thế, các nguồn nhân lực và giải quyết tốt nhất các vấn đề đặt ra trong thực tiễn phát triển của Thủ đô.

Vấn đề thứ ba tôi muốn trao đổi, là *ĐHQGHN có vinh dự và trách nhiệm hết sức to lớn là phải ra sức phấn đấu trở thành đại học tiêu biểu cho nền giáo dục đại học của đất nước:* Tiêu biểu về quy mô và chất lượng đào tạo; về cơ sở vật chất kỹ thuật; về đội ngũ cán bộ giảng dạy và nghiên cứu khoa học; về việc gắn đào tạo, nghiên cứu khoa học với giải quyết những vấn đề lý luận và thực tiễn mang tầm quốc gia và quốc tế. Với mục tiêu phấn đấu đó, thuận lợi và khó khăn, thách thức đặt ra đối với ĐHQGHN đều lớn. Nhưng với truyền thống hết sức coi trọng việc học, việc đào tạo nhân tài của dân tộc ta; với sự quan tâm to lớn của

Đảng, Nhà nước và nhân dân ta đối với sự nghiệp giáo dục – đào tạo nói chung và ĐHQGHN nói riêng và cùng với rất nhiều nguồn lực to lớn khác của đất nước, Đại học Quốc gia Hà Nội phải làm việc hết sức mình, chủ động và sáng tạo, không ngừng đổi mới hoạt động quản lý, giảng dạy và nghiên cứu trong trường; góp phần đổi mới cơ chế, chính sách; đổi mới tư duy giáo dục; huy động tập hợp thật tốt các nguồn lực có thể huy động của Nhà nước của các thành phần kinh tế; của thế giới và khu vực thông qua tăng cường và mở rộng hợp tác quốc tế. Mọi người đều biết, hiện có rất nhiều trường Đại học của khu vực và trên thế giới hàng năm đang thu hút được hàng chục nghìn sinh viên, hàng trăm giảng viên, giáo viên của Việt Nam. Thực tế cho thấy đất nước chúng ta, ĐHQGHN của chúng ta có đầy đủ tiềm năng, tiềm lực và các điều kiện cần thiết để làm được việc ấy, phấn đấu trở thành một trung tâm đào tạo lớn, có uy tín không chỉ với trong nước mà với khu vực và quốc tế. Tôi nghĩ rằng đây không phải là một việc không khả thi. Mặt khác, tôi hoàn toàn thấu hiểu và chia sẻ với các đồng chí về những khó khăn đang đặt ra khi chúng ta bắt tay giải quyết những vấn đề đó, trước hết là những khó khăn về nhận thức, về việc chậm đổi mới cơ chế, chính sách liên quan đến hoạt động giáo dục và đào tạo.

Vấn đề thứ tư mà tôi muốn trao đổi là, trong quá trình lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ lãnh đạo chính trị của ĐHQGHN, bên cạnh những vấn đề lớn, cơ bản nói trên, ĐHQGHN cần quan tâm đến một số nhiệm vụ cụ thể. Đó là:

Đầu tư có chiều sâu để hoạch định, định hướng phát triển ĐHQGHN với tầm nhìn dài hạn (10- 20 năm tới). Trong đó, chú ý đầu tư cơ sở vật chất, thiết bị giảng dạy theo hướng hiện đại; coi trọng đổi mới chương trình giảng dạy, tiếp cận với phương pháp đào tạo hiện đại của khu vực và thế giới; quan tâm bồi dưỡng nguồn nhân lực của ĐHQGHN đáp ứng đòi hỏi của tình hình mới, bao gồm cả đội ngũ cán bộ quản lý và giảng dạy của ĐHQGHN.

Thực sự chăm lo công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, tiếp tục đổi mới, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của các chi bộ, chất lượng đội ngũ giảng viên. Làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho cán bộ, giảng viên, Đảng viên và sinh viên, đặc biệt là giáo dục đạo đức, nhận cách, lòng tự hào dân tộc cho thế hệ trẻ, tạo chuyển biến mới trong việc “Học tập và làm việc theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”.

Thưa các đồng chí!

Như các đồng chí đã biết, sau khi được mở rộng địa giới hành chính theo tinh thần Nghị quyết 15 của Quốc hội khóa XII, hiện nay Hà Nội đang đứng trước những cơ hội phát triển to lớn, với nhiều thuận lợi cơ bản, nhưng cũng đồng thời phải đối mặt với không ít khó khăn, thách thức. Để xây dựng Hà Nội xứng đáng với tầm vóc và vị thế Thủ đô của đất nước có 100 triệu dân trong tương lai, thực sự là trung tâm đầu não về chính trị, hành chính quốc gia, trung tâm lớn về văn hóa, khoa học – công nghệ, giáo dục, kinh tế và giao dịch quốc tế của cả nước, một trong những giải pháp chiến lược được Thành phố xác định trong Nghị quyết Đại hội XV Đảng bộ Thành phố là: Phát triển mạnh mẽ kinh tế chi thức. Để thực hiện được chiến lược phát triển nói trên, bên cạnh sự nỗ lực của hệ thống chính trị Thành phố, rất cần phát huy cao độ vai trò của các trường đại học, cao đẳng, các viện nghiên cứu trên địa bàn Thủ đô, trong đó có ĐHQGHN.

Về phía Hà Nội, lãnh đạo Thành phố và các quận, huyện, sở, ngành sẽ tiếp tục phối hợp, ủng hộ và tạo điều kiện thuận lợi cho sự nghiệp xây dựng và phát triển của ĐHQGHN; trong đó có việc góp phần đẩy nhanh tiến độ xây dựng cơ sở mới của ĐHQGHN theo quy hoạch chung được Chính phủ xác định; tích cực hợp

tác với ĐHQGHN trong công tác đào tạo nguồn nhân lực và tổ chức nghiên cứu, chuyển giao tri thức, công nghệ cho các đơn vị của Thành phố, đáp ứng yêu cầu xây dựng, phát triển Thủ đô trong tình hình mới.

Đảng bộ, Chính quyền và nhân dân Thủ đô luôn tin tưởng và mong muốn công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học của ĐHQGHN có nhiều đóng góp tích cực, thiết thực, cụ thể và hiệu quả hơn nữa vào sự nghiệp chung. Thành phố sẵn sàng lắng nghe, luôn luôn phối hợp, tạo điều kiện thuận lợi để các trường đại học trên địa bàn nói chung và ĐHQGHN nói riêng tiếp tục phát triển mọi mặt, đóng góp nhiều hơn nữa cho Thủ đô, cho đất nước, xứng đáng với truyền thống của Thủ đô ngàn năm văn hiến.

Một lần nữa, xin chúc sức khỏe các đồng chí.

Xin trân trọng cảm ơn!